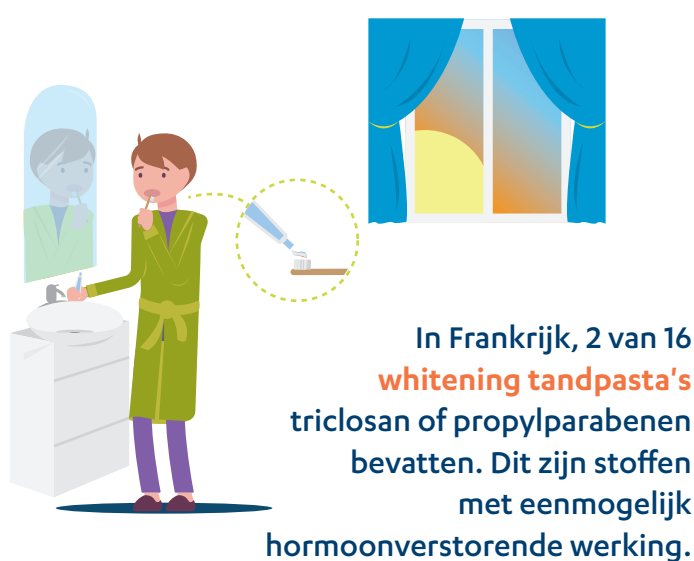

DAGELIJKE HORMOONVERSTORENDE STOFFEN

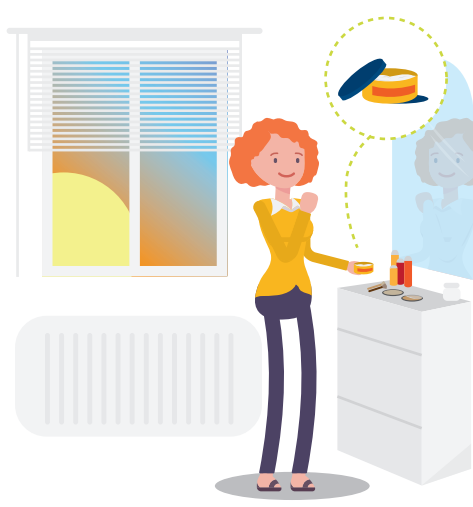
De gehele dag worden mensen blootgesteld aan mogelijk hormoonverstorende stoffen (EDC's, oftewel 'endocrine disrupting chemicals'). We ademen deze stoffen in, krijgen ze binnen via de huid en ons voedsel. Zelfs in kleine hoeveelheden kunnen EDC's het risico vergroten op vruchtbaarheidsproblemen, overgewicht, neurologische afwijkingen of zelfs kanker. ⁽¹⁾

Hier zie je hoe je gedurende de dag in aanraking komt met mogelijk hormoonverstorende stoffen.

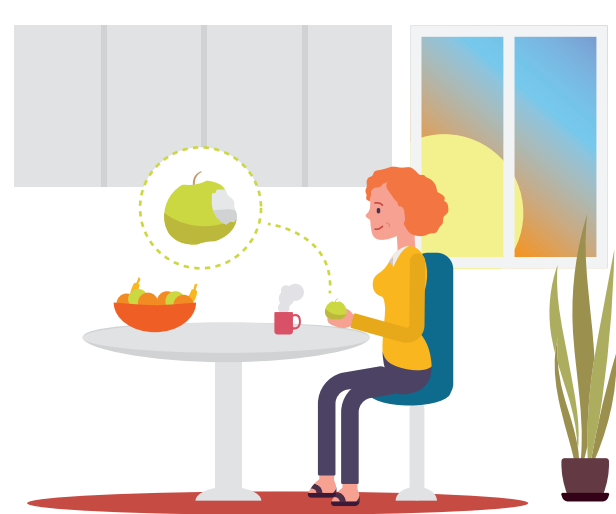
Onderzoeken die gedaan zijn in de periode 2013-2018 laten zien dat:

In Frankrijk, 2 van 16 **whitening tandpasta's** triclosan of propylparabenen bevatten. Dit zijn stoffen met een mogelijk hormoonverstorende werking.

50% van de in Italië geteste **gezichtscrèmes** bevatte propylparabenen of propylbutenen. Dit zijn stoffen die mogelijk bijdragen aan een ontwikkelingsachterstand bij ongeboren baby's.

Van in heel Europa getest voedsel - met name **fruit** - bevatte 19% een of meer sporen van hormoonverstorende pesticiden.

Noorwegen testte dat 3 van de 6 **kinderjassen** PFOA bevat, een stof die in verband gebracht wordt met kanker.

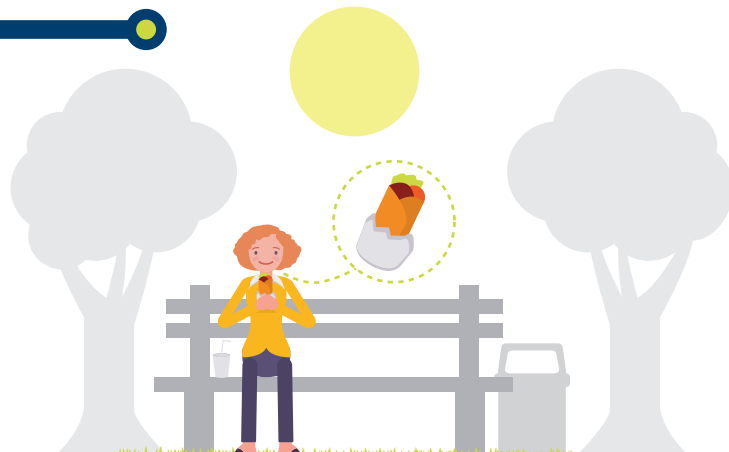
Bij een test van **koptelefoons** in Denemarken bevatten er 2 van de 16 ftalaten. Dit zijn stoffen die in verband gebracht worden met onvruchtbaarheid.

Bisphenol A, ftalaten en andere EDC's kwamen vrij bij 9 van de 11 **waterflessen** die men in Noorwegen onderzocht.

In Denemarken bevatte tweederde van de **kauwgoms voor kinderen** stoffen die in verband worden gebracht met ontwikkelingsachterstanden bij kinderen.

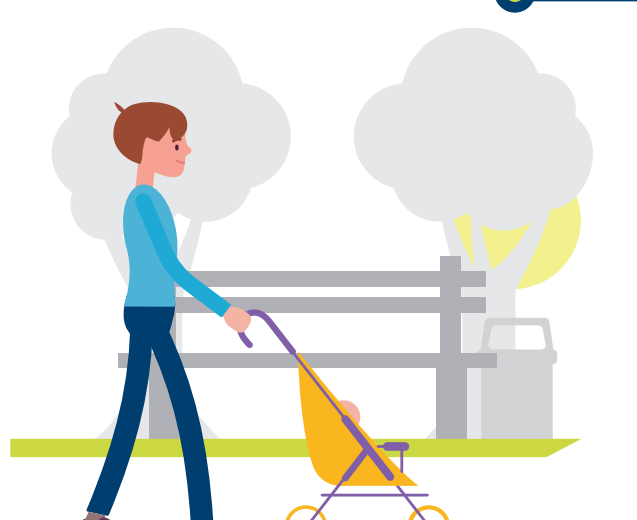
Eén op de 3 **verpakkingen van afhaalmaaltijden** - getest in verschillende Europese landen - bevatten PFAS. Dat zijn stoffen die mogelijk hormoonverstorend zijn.

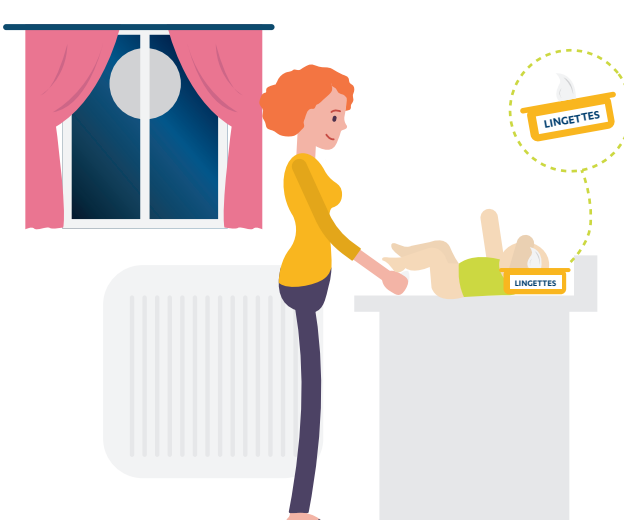
In de coating 8 van de 14 **frisdrankblikjes** ontdekte Denemarken BPA (Bisfenol A). Die stof kan de vruchtbaarheid beïnvloeden.

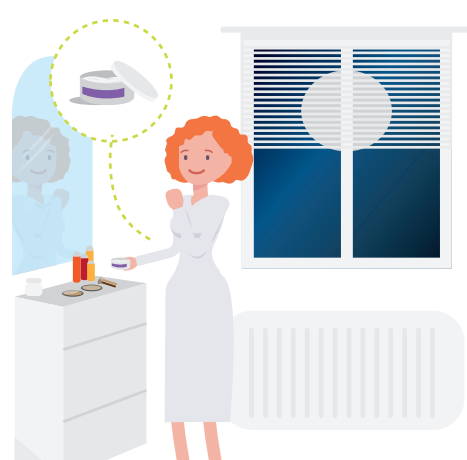
In alle 6 **teddyberen** die Noorwegen testte werden NPE's (nonylfenoethoxylaten) gevonden. NPE's kunnen leiden tot verminderde vruchtbaarheid, diabetes type 2, overgewicht en hyperactiviteit. Ook kunnen kankerverwekkend zijn.

In Denemarken bleken 6 van de 11 **kinderwagens** stoffen te bevatten die mogelijk hormoonverstorend zijn.

4 van de 21 **babydoekjes** - getest in Frankrijk - bleken parabenen te bevatten die mogelijk de vruchtbaarheid beïnvloeden

Eenderde van in Duitsland geteste **anti-rimpelcrèmes** bevatte ongewenste parabenen.

Denemarken vond in 4 van de 12 **game controllers** stoffen als ftalaten, hormoonverstorende brandvertragers en SCCP's (gechlorideerde paraffines).

De lucht en het stof binnenshuis kunnen gedurende de dag sporen vertonen van lood, broom (uit brandvertragers), ftalaten en pesticiden. Bron hiervan zijn meubels, electronica, tapijt, verf enzovoort. ⁽²⁾

De EU moet hormoonverstoorders uit onze dagelijkse producten halen.

Geen van de onderzochte producten vormt een gevaar op zichzelf. Maar de combinatie van alle producten en invloeden die ons dagelijks omringen, zorgt voor een zogewekende blootstelling aan een 'chemische cocktail'.

Het goede nieuws is dat onze tests aantoonde dat hormoonverstoorders in sommige, maar niet in alle producten voorkwamen. In welke producten de stoffen werden gevonden, stond los van de prijs of het merk. Dat duidt erop dat er veiliger alternatieven zijn, die niet duur hoeven te zijn.

Bronnen:

(1) *Report on Interpretation of knowledge on endocrine disrupting substances (EDs) – what is the risk?* Danish Centre on Endocrine Disrupters, 2019

(2) *Exposure of children and unborn children to selected chemical substances*, Danish Environmental Protection Agency, 2017

Whitening tandpasta: UFC-Que Choisir, 'Comparatif Dentifrices blanchissants', 2017

Schoonheidsbalsems: Altroconsumo, 'Una goccia di colore in molto marketing', Test Salute 112, 2015

Food - fruit: Pesticide Action Network, 'Endocrine Disrupting Pesticides in European Food', 2018

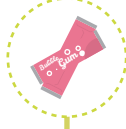
Kinderjassen: Forbrukerrådet, 'Helseskadelige stoffer funnet i norske barnejakker', 2016

Koptelefoons: Forbrugerrådet Tænk, 'Chemical Dissonance in Headphones', 2016

Herbruikbare waterflessen: Forbrukerrådet, 'Drinking bottles leach chemicals', 2019

Kauwgom voor kinderen: Forbrugerrådet Tænk, 'Test: Kemi i tyggegummi', 2020

Afhaalmaaltijden: Forbrugerrådet Tænk, Test Achats/Test Aankoop, DECO, Altroconsumo, OCU, 'Fast food packaging contains unwanted fluorinated substances', 2018

Frisdrankblikjes: Forbrugerrådet Tænk, 'Test examines the chemicals in soda cans', 2018

Teddyberen: Forbrukerrådet, 'Fant skadelige kjemikalier i kosebamser', 2015

Kinderwagens: Forbrugerrådet Tænk, 'Pushchairs: These problematic chemicals were found in test', 2018

Babydoekjes: UFC-Que Choisir, 'Comparatif lingettes classiques', 2014

Anti-rimpelcrème: Stiftung Warentest, 'Keine sichtbare Wirkung – auch teure Cremes mangelhaft', 2015

Game controllers: Forbrugerrådet Tænk, 'Test: Kemi i controllere til PlayStation, Xbox og Wii'

Voor meer informatie over deze stoffen:
<https://chemicalsinourlife.echa.europa.eu>

BEUC, 2019.

www.beuc.eu

Deze publicatie maakt deel uit van een project dat gefinancierd is door een subsidie van het Consumenten Programma van de Europese Unie. (2014-2020).

BEUC spreekt zijn dank uit aan de European Environment and Health Initiative (EEHI) voor het goedkeuren van de subsidie van deze publicatie.